

نامزدهای انتخاباتی در سطوح مختلف به جز انتخابات ریاست جمهوری موظف به شرکت شخص خودشان در مناظرات شدند.

مناظره احمدی نژاد و موسوی ۵۰ میلیون مخاطب داخلی داشت

تاریخچه مناظره‌های تلویزیونی در ایران نشان می‌دهد که نخستین مناظره تلویزیونی، به یکسال پس از پیروزی انقلاب اسلامی، یعنی سال ۵۸ برمی‌گردد که در آن، شهید بهشتی و نورالدین کیانوری دبیر کل حزب توده ایران، در مقابل یکدیگر قرار گرفتند. در آن مناظره، شهید بهشتی در دفاع از اندیشه اسلامی، با کیانوری، نماینده تفکر مارکسیستی به بحث و گفتگو پرداخت. پس از آن، در انتخابات هفتم ریاست جمهوری هم در سال ۷۶، چهار نامزد حاضر در آن دوره از رقابت‌ها؛ یعنی آقایان علی اکبر ناطق نوری، محمد خاتمی، علی اکبری شهری و رضا زواری، دور یک میز در برابر یکدیگر و در مقابل چشم بینندگان تلویزیون قرار گرفته بودند. اما سال ۸۸ مناظرات رودرو و بی‌تعارف باب تازه‌ای را در موضوع انتخابات در تلویزیون باز کرد.

سال ۸۸ عزت‌الله ضرغامی رئیس وقت صدا و سیما برای اولین بار خبر از برگزاری مناظره انتخاباتی در تلویزیون داد. پیش از انتخابات

تاریخچه مناظره‌های تلویزیونی در ایران نشان می‌دهد که نخستین مناظره تلویزیونی، به یکسال پس از پیروزی انقلاب اسلامی، یعنی سال ۵۸ برمی‌گردد که در آن، شهید بهشتی و نورالدین کیانوری دبیر کل حزب توده ایران، در مقابل یکدیگر قرار گرفتند. اما سال ۸۸ مناظرات رودرو و بی‌تعارف باب تازه‌ای را در موضوع انتخابات در تلویزیون باز کرد

یکی از دو حزب کارگر بریتانیا و یا حزب محافظه کار که دارای اکثریت در انتخابات شده‌اند از طرف مجلس عوام به ملکه معرفی و سپس انتخاب می‌شوند. با همه این‌ها بر خلاف تصور اکثریت، قدمت سن و سال برگزاری مناظره‌های تلویزیونی در انگلیس به سال‌های دور بر نمی‌گردد تا جایی که عمر پخش برنامه‌هایی از این دست در رادیو و تلویزیون بریتانیا چیزی کمتر از هفت سال است. این در حالی است که تا سال ۲۰۱۰ هیچ کدام از نامزدهای حزب کارگر و محافظه کار برای انتخابات پارلمانی کشورشان حاضر به شرکت در این دست مناظره‌ها نبودند و با آن به مخالفت می‌پرداختند. مناظره‌هایی که در چند سال اخیر در بریتانیا برگزار شده است در قالب سه برنامه با موضوعاتی درباره سیاست داخلی، سیاست خارجی و اقتصاد بوده است به شکلی که سئوالات مناظره توسط تماشاچیان حاضر در استودیو و بینندگان تلویزیونی مطرح می‌شده و هر کدام از نامزدها برای پاسخگویی به هر سوال یک دقیقه فرصت داشته‌اند.

روسیه و عدم الزام به حضور در مناظره

روسیه هم قطعاً یکی از چند کشوری است که انتخابات ریاست جمهوری آن می‌تواند روی روابط بین الملل در دنیا تاثیر گذار باشد.

رویکردی خنثی نسبت به احزاب دارند؛ یعنی مشخصاً طرفدار حزب خاصی نیستند و هیچ تصمیم مشخصی برای انتخاب رییس جمهور ندارند. شیوه پرسیدن سئوالات در مناظرات امریکا الگوهای متفاوتی دارد؛ به شکلی که در یک مناظره سئوالات به صورت مشخص توسط یک یا چند ژورنالیست ناظر مطرح می‌شود و در یک مناظره دیگر هم سبک برنامه به شکلی است که نه تنها مجری که حتی تماشاگران هم می‌توانند از نامزدهای حاضر سوال بپرسند. اما جذاب‌ترین بخش این مناظره‌ها، گفتگوهای رودرو و دو طرفه است.

فرانسه و مناظره‌های گروهی

این کشور را هم می‌شود جزو قدیمی‌ترین کشورهایی دانست که برای انتخابات مناظره تلویزیونی برگزار می‌کردند. قدمت و تاریخ برگزاری مناظرات تلویزیونی در کشور فرانسه به چیزی حدود ۴۰ سال قبل برمی‌گردد. مناظراتی که می‌شود گفت به غیر از یک دوره در بقیه ادوار به صورت مرتب توسط نامزدهای انتخاباتی این کشور برگزار شده است تا مردم فرانسه بعد از دیدن هر مناظره بر اساس تحلیل‌ها و برآیندهای خودشان به نامزد منتخب رای دهند؛ اما نکته جالب توجه درباره مناظره‌های

۸۸ فیلم‌های تبلیغاتی نامزدها از تلویزیون پخش می‌شد و نمایندگان نامزدها با هم مناظره می‌کردند؛ اولین و پرحاشیه‌ترین مناظرات انتخاباتی بین ۴ نامزد ریاست جمهوری (مهدی کروبی، محسن رضایی، محمود احمدی نژاد و میرحسین موسوی) در خرداد ۸۸ رخ داد، طوری که برای انتخابات سال ۹۲ مسئله اصلی این بود آیا مناظرات تلویزیونی با همان کیفیت یعنی برنامه زنده و مناظره دونفره پخش خواهد شد. این به یکی از اصلی‌ترین مسائل و چالش‌های پیش‌روی رسانه تبدیل شد چرا که مناظره تلویزیونی بین میرحسین موسوی و محمود احمدی نژاد بر اساس اعلام رسمی ۵۰ میلیون بیننده داخلی و ۱۵۰ میلیون مخاطب خارجی داشت. آن مناظرات سطوحی از سیاست ایران را دچار دگرگونی عمیق کرد.

طبق شواهد در تاریخ سیاست روسیه اولین مناظره‌هایی که در این کشور برگزار شده است مربوط به سال ۱۹۸۹ بوده که بعد از آن در سال‌های ۹۱ و ۹۳ هیچ مناظره‌ای در این کشور شکل نگرفته است. اگر نگاهی به تاریخ روسیه بیندازید خواهید فهمید که یلتسین اولین رئیس جمهوری بوده است که از شرکت در این برنامه‌ها خودداری کرده است. جالب است بدانید که بعدها در روسیه این طور مرسوم شده که به جای شخص کاندیدا نماینده قانونی و رسمی او در مناظره شرکت می‌کرده، البته در دوره‌های مختلف می‌توانید افرادی مثل میخائیل پراخروف را پیدا کنید که در سال ۲۰۱۲ خودش شخصاً برای شرکت در مناظره‌ها حضور پیدا کرده است. ناگفته نماند که در دوران پوتین قانونی تصویب شده که می‌گوید تمام

فرانسوی این است که این کشور تا سال ۲۰۱۷ تقریباً همه مناظرات را به یک شکل برگزار می‌کرده است یعنی دو نامزد نهایی به گفت‌وگو با یکدیگر می‌پرداختند، ولی در سال ۲۰۱۷ تمامی نامزدهای اصلی در مناظره انتخاباتی این کشور حاضر شدند؛ تقریباً چیزی شبیه به مناظراتی که در سال ۹۲ در صدا و سیما کشور خودمان برگزار شد.

انگلیس، کشوری نوپا در مناظرات

انتخابات در انگلستان به صورت پارلمانی برگزار می‌شود، یعنی به این شکل که مردم مستقیماً به نخست‌وزیر رای نمی‌دهند بلکه آنها به نامزدهای موردنظرشان برای نمایندگی در مجلس عوام اقدام به رای‌گیری می‌کنند. در بریتانیا نخست‌وزیر معمولاً از بین رهبران